

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobců:

- a) R. M., narozena dne X,
 - b) nezletilý I. M., narozen dne X,
 - c) nezletilá V. M., narozena dne X,
 - d) nezletilý S. M., narozen dne X,
- všichni státní příslušníci Ukrajiny,
všichni bytem X,

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Michalem Benčokem,
se sídlem Mariánská 62, Praha,

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2021, č. j. OAM-586/ZA-ZA11-K02-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobci se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhají zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byla podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítnuta jejich žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná.
2. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že Ukrajina, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, je dle § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu (dále jen „prováděcí vyhláška“), považována za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Na Ukrajině soustavně nedochází k pronásledování, mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestům, Ukrajina ratifikovala mnoho mezinárodních smluv o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalovaný dále zrekapituloval obsah dalších podkladů, jež jsou součástí správního spisu. Uvedl, že s ohledem na situaci na Ukrajině nelze v případě žalobců dospět k závěru, že by pro ně Ukrajina nebyla bezpečnou zemí. K tomuto závěru dospěl s přihlédnutím k dokumentům, jež doložila žalobkyně a) do správního spisu. Poukázal na to, že žalobci nikdy neměli potíže se státními orgány nebo bezpečnostními složkami, žalobkyně a) nikdy nebyla trestně stíhána, neměli potíže ani kvůli své rase, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickým názorům. Za důvod k podání žádosti o mezinárodní ochranu žalovaný označil obavy z jedné soukromé osoby, a to bývalého manžela žalobkyně a). Nicméně žalobkyni se nepodařilo prokázat, že by se jí na Ukrajině nedostalo pomoci. Bezpečnostní složky a soud její žalobu týkající se domácího násilí řešily, ale ona ji vzápětí vzala zpět. Neumožnila tedy ukrajinským státním orgánům, aby jí poskytly pomoc a potenciálně třeba rozhodly o vině a trestu jejího bývalého manžela. Učinila tak s ohledem na výhrůžky manžela, že se budou muset vystěhovat z domu, nicméně věděla, že na Ukrajině existují azylové domy, kam by se mohla uchýlit a kde by jí byla poskytnuta pomoc pro týrané ženy. Této pomoci nevyužila a nadále setrvala v domě svého bývalého manžela. Jeho příchody, při kterých jim vyhrožoval, řešila tím, že mu řekla, že na něj zavolá policii, a on vždy odešel. Dle ustálené judikatury vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv o zemi původu plyne, že systém v daném státě poskytuje možnosti domáhat se ochrany u státních složek. Přitom platí, že nestačí obrátit se na jeden státní orgán, nýbrž je nutno využít všech dostupných vnitrostátních prostředků. K tvrzení žalobkyně a), že po zpětvzetí své žaloby již nemohla opětovně žalobu podat, žalovaný uvedl, že se jí nepodařilo prokázat, že by nemohla podat nové trestní oznámení, pokud by se situace opakovala.
3. Žalovaný zdůraznil, že charakteristickým znakem řízení o žádostech žadatelů přicházejících z bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene na straně žadatelů k prokázání toho, že pro ně daná země bezpečná není. Žalobkyně a) však sama připustila, že si byla možnosti pomoci vědoma, ale rozhodla se ji nevyužít. Z podkladů, jež žalovaný shromáždil, je zřejmé, že na Ukrajině existují legislativní snahy o zlepšení a posílení systému ochrany osob postižených domácím násilím. Dále v zemi funguje několik linek důvěry, některé nejsou provozovány ukrajinskými státními orgány, nýbrž dobrovolnickými organizacemi. Žalobkyně a) také nevyužila možnosti sociální podpory

státu, neboť ji považuje za nedostatečnou. Dle žalovaného nelze opomenout ani to, že žalobkyně a) podala návrh k soudu týkající se neplacení výživného až v červnu 2021, ačkoliv její potíže trvaly delší dobu a rozvedená je již od roku 2019. Poukázal také na to, že původce jejích potíží se po rozvodu přestěhoval do K. a fakticky ji chtěl vyhodit z domu, až když podala žalobu na neplacení výživného. Tou se pak dle její vlastní výpovědi soudy aktivně zabývaly (ačkoliv žalobkyni není zřejmé, v jakém stádiu se řízení aktuálně nachází). Z výpovědi žalobkyně a) pak plyne také to, že ji exmanžel v poslední době nikterak nekontaktuje, nevyhrožuje jí a bydlí v K., což je 1 000 km od jejich původního bydliště. Ačkoliv žalovaný lidsky chápe, že situace žalobců mohla být složitá, nedosahuje závažnosti, jež by je kvalifikovala k udělení mezinárodní ochrany. K tvrzení žalobců, že se nemají kam vrátit, uvedl, že institut mezinárodní ochrany neslouží k řešení ekonomických, osobních či rodinných problémů. Žalobkyně a) je dospělá, zdravá, praceschopná a plně svéprávná osoba v produktivním věku, pro kterou je Ukrajina bezpečnou zemí původu, proto toto její tvrzení na závěrech žalovaného nic nemění. K přání setrvat na území České republiky s přítelem uvedl, že svou situaci může řešit prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců, který k řešení obdobných situací slouží (na rozdíl od zákona o azylu).

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

4. Žalobci v žalobě uvedli, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť v průběhu řízení nebyl dostatečně zjištěn stav věci a důkazy, z nichž žalovaný vyšel, nebyly úplné. Žalobci se domnívají, že v jejich případě jsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu či alespoň pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.
5. Žalobci namítli, že žalovaný jejich žádost neposoudil z hlediska splnění podmínek dle § 12 písm. b) a § 14 zákona o azylu. Uvedli, že ukrajinská státní moc jim nebyla schopna garantovat ochranu, pročež byli nuceni vycestovat. Jsou přesvědčeni, že na Ukrajině vládne mafiánský systém a trvá tam dlouhodobá nečinnost policie a státních orgánů. Žalobkyně a) má strach ze svého bývalého manžela, který jí neustále vyhrožuje (a již dříve vyhrožoval), že jí sebere děti. Coby duchovní pravoslavné církve má značné finanční i další prostředky, jak docílit svého. Na Ukrajině také bují korupce, která je běžná v celém systému státní správy. Z toho důvodu žalovaný nemohl správně posoudit skutkové otázky rozhodné pro případ žalobců. Žalovaný (v žalobě je nesprávně uvedeno soud - pozn. soudu) nedostatečně přihlédl zejména k nefunkčnosti orgánů policie a státní moci na Ukrajině. Žalobci se na území Ukrajiny nemohou cítit bezpečně. Žalovaný okolnosti případu posoudil ryze formálně a nedostatečně zohlednil, že snaha žalobkyně obrátit se na státní orgány byla bezvýsledná. Všechny případy, které se týkaly žalobkyně a), byly prověřovány velmi zdlouhavě. Jednání zástupců nejen policejních orgánů je přitom zcela evidentně motivováno nezájmem poskytovat občanům Ukrajiny účinnou ochranu před zločinem. Vymáhání práva je pak na Ukrajině slabé. V případě návratu do vlasti se žalobkyně a) obává jednání svého bývalého manžela a s ním spojených kriminálních elementů. Obává se o svůj život. Také se obává, že policie proti bývalému manželovi nezakročí a bude se opakovat stejná situace jako před jejím odjezdem z Ukrajiny. Ukrajinské orgány nejsou schopny poskytovat účinnou ochranu či ji poskytovat nechtějí. Žalobci tedy spatřují nesprávný postup v celkovém posouzení situace na Ukrajině žalovaným. Poukázali na alarmující situaci na Ukrajině spojenou s průběhem nemoci Covid-19, neboť na Ukrajině na tuto nemoc umírají stovky lidí denně a situace se nadále zhoršuje.

6. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že se žalobou nesouhlasí. Při svém rozhodování vzal v úvahu žalobkyní uváděné skutečnosti, shromáždil k nim relevantní a aktuální podklady týkající se Ukrajiny. Poukázal na to, že Ukrajina je považována za bezpečnou zemi původu. V takových případech je na žadatelích, aby prokázali, že právě v jejich případě nelze považovat zemi původu za bezpečnou. To se však žalobcům nepodařilo. Žalobkyně a) se obává soukromé osoby, na Ukrajině má možnost požádat o pomoc bezpečnostní složky státu. Jejím posledním bydlištěm bylo město X, které je pod kontrolou centrální a demokraticky smýšlející vlády. Dle ustálené judikatury NSS by žalobkyně a) nejprve musela vyčerpat všechny dostupné vnitrostátní prostředky ochrany. Tak se nestalo. Nedůvěra žadatelů ve vnitrostátní orgány není důvodem k tomu, aby nevyužili jejich pomoc. Obavy žalobkyně a) o život pravděpodobně nejsou tak palčivé, když svou stížnost na manžela stáhla a zůstala v jeho domě, jak uvedla do protokolu. Žalovaný považuje žádost za účelovou. Výpovědi žalobkyně a) podle něj svědčí spíše o snaze žalobkyně o legalizaci jejího pobytu na území České republiky, k čemuž však mezinárodní ochrana neslouží. Svou pobytovou situaci může řešit prostřednictvím zákona o pobytu cizinců. Proto navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

7. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti.
8. Žalobci podali žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 13. 8. 2021. Dne 19. 8. 2021 poskytla žalobkyně a) informace k jejich žádosti. Uvedla, že všichni žalobci jsou ukrajinské státní příslušnosti a národnosti, žalobkyně a) je schopna se dorozumět ukrajinsky, rusky a česky, děti jsou schopny se dorozumívat ukrajinsky. Všichni jsou pravoslavní křesťané. Žalobkyně a) nemá žádné politické přesvědčení. Měla za manžela faráře a nyní je rozvedená. Má 5 dětí, žalobce b), c) a d) a dále dvě již dospělé děti (narozené X a X). Na Ukrajině naposledy žili v okrese X. Do České republiky přicestovali všichni dne 28. 7. 2021. Všichni jsou zdraví. Jako důvod žádosti žalobkyně a) uvedla, že se nemůže vrátit kvůli bývalému manželovi a nemá se ani kam vrátit.
9. Pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany proběhl dne 19. 8. 2021. Žalobkyně a) během něj vypověděla, že naposledy pobývala na Ukrajině v červenci 2021. Dále uvedla, že česky se naučila od přítele, který je Čech. Jezdil k nim na Vánoce, mají se rádi a ona je rozvedená. Chtěl se poznat s rodinou. Exmanžel kvůli tomu začal otravovat. Říkal, že když začnou děti chodit do školy, tak je ukradne. S přítelem se chtěli vzít před 2 měsíci. Na policii jim ale řekli, že se žalobkyně a) na biometrický pas nemůže znovu vdát. Ale na Ukrajinu se vrátit nemůže, nemá kam. Starší dcera je vdaná a syn je již také samostatný. Přítel za ní byl na Ukrajině jednou, ona za ním dvakrát, jeho matka ji chtěla poznat. Znájí se již 3 roky, potkali se na internetu. Žalobkyně a) na Ukrajině dříve žila v domě, který byl postaven na pozemku bývalého manžela. Všechny dokumenty byly psány na něj. Rozvedli se v roce 2019, ale žalobci v domě žili i po rozvodu. Žalobkyně a) to odůvodnila tím, že měla 5 nedospělých dětí a exmanžel neměl právo ji vyhodit. Když dvě děti odešly a on zjistil, že žalobkyně a) má přítele, tak jí řekl, že ji zabije a děti jí vezme. Kdyby jí bývalý manžel nevyhrožoval, mohla by se vrátit na Ukrajinu vyřídit si vízum a přicestovat zpět do České republiky, ale teď nemůže, nemá se kam vrátit. Dále uvedla, že má na Ukrajině mnoho příbuzných, další žijí v Rusku či České republice, jsou velká rodina. V České republice žije její bratr, má zde povolen trvalý pobyt. Každý z příbuzných však má svou rodinu. Její matka jí řekla, že je stará a na děti nemá trpělivost. Uvedla, že na Ukrajinu se

vrátit nemůže, protože jí vyhrožuje bývalý manžel. Vyhrožuje jí, že je zabije, spálí v domě. Začal jí vyhrožovat už před rozvodem. Následně, když zjistil, že se chce vdát za přítele, řekl jí, že musí odejít z domu, a mluvil o ní špatně před dětmi. Jednou ji dokonce zbil. Situaci nijak neřešila. Vyhrožoval jí také, že pokud chce zůstat v domě, musí stáhnout žalobu o napadení, tak ji v roce 2019 stáhla. Nadále k nim však chodil a vyhrožoval jí, že ji zabije a děti ukradne. Když mu řekla, aby odešel, že zavolá policii, odešel. O děti se nikdy nestaral. Podala na něj žalobu, protože na ně ani neplatil výživné (je tam dluh přes 150 000). Dala to k soudu a on se naštvál a vyhodil je z domu, proto přijela do České republiky. U soudu bývalému manželovi řekli, že na děti musí začít platit, jinak mu omezí řídičské oprávnění. A mohli by mu vzít i dům. Proto se naštvál a vyhodil je. Na dotaz, zda tedy u soudu našla zastání, uvedla, že třeba zaplatí 10 - 15 000 a pak třeba zase nebude platit. Neví, zda už soud vydal nějaký rozsudek. Mnohaleté výhrůžky prý řešila na policii, ta se ale nestará. Zavolala tam a oni řeknou, že bývalému manželovi zavolají a pozvou si je. A protože stáhla žalobu, už nemá právo ji podat znovu. Na policii volala jednou, ale řekli jí, že se na ně nemůže obrátit. Na nadřízené složky se neobrátila. Uvedla, že na Ukrajině to není jako tady, všechno se musí zaplatit. Novou žalobu na bývalého manžela nikdy nepodala. Žalobu se nepokusila podat ani např. v krajském městě, uvedla, že tak to nefunguje, musí totiž podat žalobu v místě, kde bydlí. Na jiné státní složky se se svými potížemi neobracela. Byla ale za farářem. Jejího manžela zbavili v roce 2018 farářského úřadu. Také od nich na rok odešel ještě před tím, než byli rozvedeni. Jakmile ale zjistil, že má přítele, začal ji otravovat. Dále uvedla, že se nemůže přestěhovat jinam, nemá takovou práci. Ze širší rodiny jí nikdo nepomůže, všichni mají svou rodinu. Žádala o sociální podporu úřady, ale nedostala ji. Byla manželkou faráře a nepracovala, podle zákona to nešlo. Po rozvodu podporu také nedostala, protože bydlela v jeho nemovitosti a neměla žádné doklady. Pokud by odešla, o podporu by žádat mohla, nezkusila to však. Také uvedla, že po 7 letech, kdy člověk žije v nějaké nemovitosti, na ni vzniká na Ukrajině právo. Než odešla z Ukrajiny, živila se nelegální prací v restauraci. Od pobytu v České republice očekává naději. Chce tu normálně žít, pracovat a mít zde slušnou rodinu. Také je zde perspektiva pro děti, na Ukrajině by jim vše musela platit. O institutu mezinárodní ochrany se dozvěděla od policie. Závěrem uvedla, že se nemá na Ukrajině kam vrátit a z čeho žít a bojí se o děti.

10. Žalobkyně a) si nepřála, aby byl proveden pohovor i s dětmi, tj. se žalobci b), c) a d). Uvedla, že jsou ve stresu. Žalovaný od pohovoru s nezletilými dětmi upustil podle § 23 odst. 2 zákona o azylu i s přihlédnutím k jejich nízkému věku.
11. Dne 19. 8. 2021 žalobkyně doložila žalovanému dokumenty, které jsou součástí správního spisu (č. l. 27 - 33 správního spisu). Žalobkyně a) k nim v rámci seznámení s podklady uvedla, že tyto podklady dokumentují, co se jí stalo na Ukrajině. Na str. 27 - 28 je soudní rozhodnutí Tjačevského soudu, že se na ní manžel dopouštěl domácího násilí. Tuto žalobu však musela následně stáhnout a řízení se zastavilo. Na str. 29 jsou doručky k tomuto rozhodnutí. Na str. 30 je vyjádření OSPOD, v něm je mj. uvedeno, že manžel na děti neplatí výživné, děti chodí do školy. V zájmu nezletilých dětí je mateřská péče a služba péče určila adresu bydliště nezletilých dětí v místě, kde bude žít jejich matka. Na str. 31 je výpis z registru nemovitostí, na str. 32 je potvrzení, že žalobkyně a) nevlastní žádnou nemovitost, a na str. 33 je výpis o splátkách alimentů. Celkově jim bývalý manžel dluží 158 375 hřiven.

12. Součástí správního spisu je dokument ze dne 30. 7. 2021 nazvaný Ukrajina, Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, stav: červenec 2021, dále dokument ze dne 30. 6. 2021 nazvaný Ukrajina: Situace v zemi, Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Taktéž je součástí spisu dokument ze dne 1. 3. 2021 nazvaný Ukrajina: Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhém pobytu v zahraničí, a dokument ze dne 13. 2. 2017 nazvaný Ukrajina: Domácí násilí, Aktuální situace, legislativa, státní a nestátní ochrana, azylové domy.
13. Žalobkyně a) se dne 29. 9. 2021 seznámila s podklady pro rozhodnutí ve věci, osvětlila význam dokumentů, které doložila žalovanému (viz výše). Dále uvedla, že si je vědoma, že po rozvodu s manželem mohla žádat o státní podporu, ale v jejím případě to bylo složité. Po rozvodu pracovala nelegálně, neboť pokud by byla zaměstnána oficiálně, moc peněz by si nevydělal. S ohledem na nelegální práci však neměla nárok na státní podporu. Byla ráda, že mohla s dětmi vycestovat i bez povolení otce. Dovolily jí to ukrajinské úřady, neboť otec na děti neplatil výživné. Děti se otce bály, viděly, jak se k ní chová. Bývalý manžel nyní bydlí u K., daleko od jejich dřívějšího bydliště. Kontakt spolu neudržují, žalobkyně a) od něj má klid. Zjišťovala, jaká je možnost bydlení v azylových domech na Ukrajině. Přestože takové domy existují, pobyt v nich je pouze dočasný. Nebylo by to tedy trvalé řešení. Státní podpora je nadto malá, z ní by nevyžili. Proto vycestovala do České republiky, kde může poskytnout důstojný život svým dětem. Má zde přítele, který jí finančně pomáhá. Řešili spolu, že by společně vycestovali na Ukrajinu, nicméně přítel zde má stabilní práci, na Ukrajině by si pohoršil, a to žalobkyně a) nechce.
14. Dne 5. 10. 2021 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
16. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 13. 8. 2021, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
17. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, protože žalovaný s tímto postupem vyjádřil souhlas. Souhlas žalobců s tímto postupem se předpokládá, neboť na výzvu soudu nesdělili, že s ním nesouhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Posouzení žalobních bodů

18. Žalobci předně namítli, že žalovaný nesprávně vyhodnotil jejich situaci, neboť splňují podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu či alespoň doplňkové ochrany.
19. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemi původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
20. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
21. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
22. Z výše uvedených zákonných ustanovení vyplývá, že zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definici tohoto pojmu lze nalézt v citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze pak bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu, neboť podstatou tohoto konceptu je nezkoumání důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale toliko posouzení, zda daná země podmínky definice „bezpečné země původu“ splňuje.
23. V případech žadatelů pocházejících z bezpečných zemí mají tito žadatelé možnost ve svém případě prokázat, že pro ně země původu (v daném případě Ukrajina) není bezpečnou zemí. Z toho vyplývá, že charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadatelům z těchto zemí. Tím se situace, kdy je aplikován koncept bezpečné země původu, liší od obecných pravidel řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je pak povinností žadatele nejen tvrdit azylově relevantní skutečnosti, ale zejména tato tvrzení prokázat (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70). Uvedeným požadavkům pro unesení důkazního břemene a břemene tvrzení však žalobci v předcházejícím řízení nedostáli.
24. Pokud žalobkyně namítla, že žalovaný nesprávně posoudil splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany dle kteréhokoliv z jí zmíněných ustanovení, soud odkazuje na shora

citovaný § 16 odst. 3 zákona o azylu, který výslovně uvádí, že správní orgán v případě zjevně nedůvodných žádostí neposuzuje, zda by mohl být žadatel o udělení mezinárodní ochrany vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo zda splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, nebo zda mu hrozí vážná újma podle § 14a či lze v jeho případě udělit doplňkovou ochranu podle § 14b zákona o azylu. Žalovaný tudíž na rozdíl od běžných řízení o mezinárodní ochraně nebyl povinen se dalšími důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany zabývat. S ohledem na výše uvedené závěry stran břemene tvrzení a břemene důkazního tak bylo na žalobcích, aby prokázali, že právě v jejich konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. To však žalobci neprokázali.

25. Žalobkyně a) uvedla, že se obává hrozeb ze strany bývalého manžela, který se k ní nechoval dobře (slovní výhrůžky, jedno fyzické napadení). Dále uvedla, že se nemá kam vrátit.
26. Její snaha zůstat v České republice je sice lidsky pochopitelná, nicméně není relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Žalobkyní uváděné okolnosti totiž neprokazují žádné důvody, pro které by Ukrajina nebyla bezpečnou zemí původu. Žalobkyně a) se obává svého bývalého manžela, tedy soukromé osoby. Dle ustálené judikatury NSS, na niž správně odkázal žalovaný v napadeném rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 23), vyhrožování ze strany soukromých osob samo o sobě nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Je tomu tak pouze tehdy, pokud státní orgány jejich jednání aprobejví či se zdráhají proti němu zakročit. Žalobkyně a) sice uvedla, že jí ukrajinské státní orgány neposkytly pomoc. Z její výpovědi však vyplynulo, že ačkoliv nejprve podala žalobu na bývalého manžela z důvodu domácího násilí, následně ji sama dobrovolně stáhla. Raději si vybrala, že zůstane v domě svého bývalého manžela a v řízení proti němu nebude pokračovat. Z jejich výpovědí dále vyplynulo, že se soudy jejím případem zabývaly (ostatně dle její vlastní výpovědi se jí zastaly v tom smyslu, že stanovily, že k domácímu násilí skutečně došlo). Dále z jejich výpovědí vyplynulo, že věděla o možnosti odejít z domu svého bývalého manžela např. do azylových domů, které na Ukrajině existují, tuto možnost však považovala za dočasnou, a proto k ní nepřistoupila. Státní orgány se zabývají vymožení dluhu bývalého manžela na výživném, výsledek této snahy není žalobkyni a) znám, neboť žalobci krátce po zahájení dané procedury vycestovali ze země původu. Souhlas bývalého manžela s vycestováním nezletilých žalobců nebyl potřebný, neboť má dluh na výživném.
27. Ačkoliv žalobci v žalobě namítají, že se bezvýsledně domáhali ochrany u vnitrostátních orgánů v zemi původu, z výše uvedeného vyplývá, že tomu tak není. Žalobkyně a) se sice obrátila na státní orgány ve věci domácího násilí, ovšem sama způsobila, že reálně probíhající vyšetřování bylo ukončeno, neboť vzala svoji stížnost zpět. Na státní orgány se obrátila rovněž ve věci dlužného výživného (děti byly svěřeny státními orgány do péče žalobkyně), řízení probíhá, přičemž žalobci krátce po jeho zahájení a bez znalosti jeho výsledku vycestovali ze země původu. Je tedy zřejmé, že žalobci nevyčerпали všechny možnosti vnitrostátní ochrany a místo toho se žalobkyně a) rozhodla své problémy s bývalým manželem a problémy socio-ekonomického charakteru řešit vycestováním do České republiky ke svému partnerovi.
28. Žalobci tvrdí, že v zemi původu vládne mafiánský systém, státní orgány, včetně policie, jsou dlouhodobě nečinné a zkorumpované. Bylo na žalobcích, aby tato svá tvrzení prokázali, což ovšem neučinili. Žalobci nenavrhli provést důkaz zprávou o zemi původu,

kteřá by jejich tvrzení podporovala, a ani žalobkyně a) ve své výpovědi neuvedla žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že státní orgány byly v jejím případě nečinné, zkorumpované či ovládány mafiánskými strukturami (vyšetřování domácího násilí bylo ukončeno z důvodu stažení stížnosti žalobkyní, dlužné výživné je vymáháno). Žalobkyně a) ve správním řízení nezmínila, že by činnost státních orgánů v jejích věcech byla zdlouhavá, naopak se z jejich výpovědí jeví, že řízení zdárně postupovala ke kýženému výsledku, ovšem sama se rozhodla je ukončit (vyšetřování domácího násilí) nebo nevyčkávat jejich výsledku (vymáhání výživného). Není proto zřejmé, co má žalobkyně na mysli tvrzením obsaženým v žalobě, že případy byly vyšetřovány velmi zdlouhavě, neboť jej nijak neupřesnila.

29. Tvrzení žalobců, že se na Ukrajině nemají kam vrátit, není zcela v souladu s výpovědi žalobkyně a), jež uvedla, že má v zemi původu velkou rodinu, mimo jiné matku. Dále vypověděla, že se její bývalý manžel ještě před jejím odchodem z Ukrajiny odstěhoval ke K., tedy bydlí ve značné vzdálenosti od jejich posledního společného bydliště (rodinného domu). V každém případě však je nutné poukázat na to, že toto tvrzení není relevantní z hlediska mezinárodní ochrany a tím spíše neznamená, že by pro žalobce Ukrajina nebyla bezpečnou zemí. Nadto z podkladů, jež jsou součástí správního spisu, plyne, že pro ženy, které jsou v obdobném nelehkém postavení jako žalobkyně a), je na Ukrajině budována síť center, kde mohou nalézt pomoc.
30. Žalobci v žalobě dále zmiňují, že by v případě vycestování byl vážně ohrožen jejich život nebo lidská důstojnost z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Soudu není zřejmé, zda toto tvrzení souvisí s výše uvedenými potížemi žalobkyně a) s jejím bývalým manželem, nebo zda tím poukazují na bezpečnostní situaci v Doněcké a Luhanské oblasti. Obavy, které má žalobkyně a) z bývalého manžela, nelze právně kvalifikovat jako vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu (vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu), neboť ta se týká toliko postavení civilistů v rámci válečného (ozbrojeného) konfliktu, nikoliv tedy domácího násilí. Naráží-li žalobci na bezpečnostní situaci na východě Ukrajiny, je potřeba zdůraznit, že před odchodem ze země původu žili v Zakarpatské oblasti, tedy nebyli (a ani v případě návratu do svého bydliště nebudou) ohroženi svévolným násilím, k němuž dochází na linii kontaktu v Doněcké a Luhanské oblasti. Zakarpatská oblast náleží do té části ukrajinského území, která je považována za bezpečnou zemi původu.
31. K tvrzení žalobců týkajícímu se situace na Ukrajině v souvislosti s onemocněním COVID-19, lze uvést, že ze žaloby nelze dovodit, že by kterýkoliv ze žalobců trpěl jakýmkoliv onemocněním, které by u nich mohlo zhoršit průběh nemoci COVID-19. Vzhledem k aktuálním poznatkům o novém typu koronaviru způsobujícímu onemocnění COVID-19 lze předpokládat, že žalobci vzhledem ke svému věku a dobrému zdravotnímu stavu nebudou v případě onemocnění nemocí COVID-19 ohroženi na životě. Své obavy mohou zmírnit aplikací očkovací látky, která je i pro ně bezplatně dostupná na území České republiky. Dané onemocnění nevyžaduje žádnou specifickou léčbu, která by obecně nebyla dostupná v zemi původu žalobců. Velký senát Soudního dvora Evropské unie v rozhodnutí ze dne 18. 12. 2014 ve věci C-542/13 *Mohamed M'Bodj proti Belgii* dovodil, že mezinárodní ochrana není právním nástrojem k naplnění čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, pokud nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení [k tomu srov. definici vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu] spočívajícího v nedostatečné

možnosti léčby závažného onemocnění v zemi původu není důsledkem systematického odpírání takové léčby žadateli o mezinárodní ochranu. Žalobci nepředložili žádná tvrzení, z nichž by bylo možné usoudit, že by právě jim byla v případě potřeby léčby onemocnění COVID-19 systematicky odpírána léčba v zemi původu. Aktuální stav epidemie onemocnění COVID-19 v zemi původu tak není skutečností, z níž by bylo možné dovodit, že pro ně Ukrajina není bezpečnou zemí.

32. Soud tedy uzavírá, že žalobcům se nepodařilo prokázat, že by pro ně Ukrajina nebyla bezpečnou zemí. S ohledem na § 16 odst. 3 zákona o azylu nebylo úkolem žalovaného se dále zabývat tím, zda žalobkyně a) či její nezletilé děti mohly být vystaveny pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo zda splňují důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, nebo zda jim hrozí vážná újma podle § 14a či lze v jejich případě udělit doplňkovou ochranu podle § 14b zákona o azylu. Žalobní argumentace tedy není důvodná.
33. Tvrzení žalobců, že byl porušen § 3, § 50, § 51, § 67 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť skutkový stav nebyl zjištěn úplně a důvody pro zamítnutí žádosti nebyly dostatečně objasněny, nesplňují požadavky kladené na formulaci žalobních bodů. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné (srov. rozhodnutí rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, a ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017 - 72). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobců nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, resp. o zcela obecně (typově) vymezené procesní vady, k nimž může v obdobných věcech docházet, aniž by ovšem žalobci uvedli konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž svá tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírají. Není na soudu, aby nahrazoval procesní aktivitu žalobců a dohledával ve správním spisu konkrétní nezákonnosti.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

34. Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
35. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nebyli v řízení úspěšní, a proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. ledna 2022

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce